

Kitabu cha Ayubu

Kikao cha 1: Matatizo ya Ufafanuzi na Mawazo ya Uongo kuhusu Kitabu

Na John Walton

Huyu ni Dk. John Walton na mafundisho yake juu ya Kitabu cha Ayubu. Hiki ni kipindi cha 1: Matatizo ya Ufafanuzi na Mawazo ya Uongo kuhusu Kitabu.

Utangulizi [00:24-2:06]

Habari, mimi ni John Walton. Ninafundisha Agano la Kale katika Chuo cha Wheaton. Nimekuwa hapa kwa takriban miaka 15. Kabla ya hapo, nilifundisha katika Taasisi ya Biblia ya Moody, ambako nilifundisha kwa miaka 20. Nilifanya Ph.D. kazi katika Hebrew Union College huko Cincinnati, ambayo ilinitayarisha vyema kwa aina ya mambo ninayofanya. Kimsingi, mimi ni mtu wa maandishi; yaani, ninachambua maandiko, iwe ni maandishi ya Kiebrania au maandishi ya Mashariki ya Karibu ya kale. Ninajaribu kuwaleta pamoja ili kutusaidia kuelewa Biblia vizuri zaidi.

Tutakuwa tukitazama Kitabu cha Ayubu pamoja. Kitabu cha Ayubu ni kitabu kigumu sana. Ni ya kipekee, si tu ndani ya kurasa za Agano la Kale lakini ndani ya ulimwengu wote wa kale. Hakuna kitu kama Kitabu cha Ayubu. Ingawa kwa hakika, kuna baadhi ya mambo ambayo yanaingiliana nayo wakati mmoja au mwingine.

Tutakuwa tunajaribu kuelewa kitabu kwa ujumla, pamoja na kitabu katika sehemu zake mbalimbali. Hivyo ndivyo tutakavyokuwa tukifanyia kazi tunapofikiria pamoja kuhusu Kitabu cha Ayubu na kile ambacho kinatupatia.

Kwa hiyo, hebu tuanze. Ninataka kuanza kwa kuzungumzia tu baadhi ya matatizo tunayokabiliana nayo tunaposhughulikia Kitabu cha Ayubu. Kuna matatizo ya tafsiri pande zote, na kuna mawazo ya uongo. Kuna mambo ambayo watu huwa wanafikiria katika Kitabu cha Ayubu ambayo yanawaweka kwenye njia mbaya tangu mwanzo. Kwa hivyo, tunataka kuchukua hizo mwanzoni mwa mfululizo huu na tujaribu kuhakikisha kuwa tunalenga katika mwelekeo sahihi.

Ayubu anasema nini? [2:06-3:32]

Tatizo la kwanza la kushughulika nalo ni kitabu kinasema nini hasa? Kiebrania katika Kitabu cha Ayubu ni Kiebrania kigumu zaidi katika Agano la Kale. Imekuwa tatizo. Kuna maneno mengi yanayotokea mara moja tu katika Biblia ya Kiebrania ambayo tunakutana nayo katika Kitabu cha Ayubu. Kuna syntax ngumu. Kuna kila aina ya ugumu katika kuelewa maana za maneno na matumizi yake. Kwa hiyo, kazi yetu ya kwanza ni kutafsiri kitabu kigumu sana cha Kiebrania.

Hata mara tunapofikia hatua ya kutafsiri, basi hatuna budi kuuliza swali kuhusu fasihi. Mwandishi alifungaje kitabu? Umeiunganisha vipi ili ifanye kazi?

Baadhi ya watu wamefikiri kwamba Kitabu cha Ayubu ni pamba ya viraka, ambayo baadhi ya sehemu hazikuwa asili, na kisha kikajengwa hatua kwa hatua baada ya muda sehemu tofauti ziliongezwa. Na wakati mwingine, hata wanafikiri kwamba sehemu hizo zinaweza kupingana. Sina maoni hayo. Mimi huwa nafikiria Ayubu kama maandishi yenye umoja kamili, lakini hiyo inachukua kazi fulani kujaribu kufikiria kile inachofanya kihalisi. Je, mwandishi amekiwekaje kitabu hiki ili kukifanya kifanye kazi? Na kwa hivyo, tutakuwa tukiangalia baadhi ya hayo tunapoendelea.

Masuala ya Falsafa/Kitheolojia [3:32-4:32]

Jambo linalofuata tunalopaswa kukabiliana nalo ni wazo zima la masuala ya kifalsafa; mambo ya kitheolojia ambayo kitabu kinatoa. Tunajua vyema kwamba katika Kitabu cha Ayubu, baadhi ya wasemaji wamekosea. Wao ni pale kuwa na makosa. Marafiki wa Ayubu hawana ukweli. Wakati mwingine wana baadhi ya ukweli. Wakati mwingine hata wana ukweli mwingi, lakini wanachofanya ni shida. Na kwa hivyo, tunapaswa kuwa na uwezo wa kuchagua: jinsi theolojia ya kitabu inafanya kazi? Je, inafanyaje kile inachofanya? Na hivyo kipengele cha falsafa/kitheolojia ni muhimu sana kwetu.

Mara tu tunapofika hapo, inatubidi tuende kwenye mada ya, sawa, sawa kwa theolojia ya kitabu chenyewe, vipi kuhusu theolojia ya Kikristo - Wakristo wa leo? Je, tunapaswa kukisomaje kitabu hicho? Je, ina kutupatia nini?

Matarajio ya Uongo [4:32-5:42]

Sasa, baadhi ya matarajio yasiyo sahihi kuhusu kitabu hufanya iwe vigumu kwa kitabu kutoa. Watu wengine watasoma kitabu hicho wakitarajia kwamba hiki kitakuwa kitabu kitakachowaambia kuhusu mateso na jinsi wanavyoweza kuelewa kwa nini wanateseka. Na wanafika mwisho wa kitabu, na wakasoma maneno ya Mwenyezi Mungu, na wanashangaa. Nini kinaendelea hapa? Halafu Ayubu anarudisha tu mambo haya yote, na kitabu kinaisha.

Watu wanahisi kutoridhika kwa sababu wanasema kwamba haijaniambia chochote. Je, kitabu kinapaswa kuwasilisha nini? Ukienda kwenye kitabu cha Ayubu, ukifikiri kwamba unapata jibu la kwa nini kuna mateso duniani au katika maisha yako, unaenda kwa sababu isiyofaa. Na utakatishwa tamaa. Haitakuambia hivyo.

1) Ayubu ana majaribu. Ayubu hayuko kwenye majaribu [5:42-7:48]

Kwa hiyo, acheni tuangalie baadhi ya mambo ambayo kitabu hicho hufanya na hakifanyi. Kwanza kabisa, Ayubu ana majaribu. Ayubu hayuko kwenye kesi. Ayubu anafikiri yuko kwenye kesi. Rafiki zake wanafikiri yuko kwenye kesi, lakini kitabu hicho kinaonyesha wazi tangu mwanzo kwamba Ayubu hayuko kwenye kesi. Baada ya yote, itakuwa ni jaribio la aina gani anapoondolewa katika aya mbili za kwanza? Na wahusika wakuu wakati wote, endelea kusesitiza kwamba Ayubu si tatizo hapa. Kwa hiyo, ingawa Ayubu ana majaribu, hayuko kwenye kesi.

Ayubu anafikiri kwamba yeye ndiye mshtakiwa katika kesi ya jinai, kwamba ameshtakiwa kwa kosa, na kwamba anaadhibiwa kwa hilo. Na kwa hivyo, anahisi kama yeye ni mshtakiwa katika kesi ambayo iko kwenye kesi. Ayubu anajaribu kubadili hilo. Anajaribu kuiweka ili awe mdai katika kesi ya madai; yaani anadai kuwa amedhulumiwa, ametendewa isivyostahili, na kuna fidia inayomstahili--mabadiliko ya mwelekeo. Kwa hiyo, anajaribu kubadili mambo ili asiwe mshitakiwa bali ni mdai. Ni mabadiliko kidogo ya kuvutia ya mkakati. Lakini kwa kweli, wala si sahihi. Tunaona kama wasomaji, na Ayubu hajapata jambo hili, hata hivyo. Tunaona, kama wasomaji, kwamba Ayubu ndiye

shahidi nyota wa utetezi. Kwa hiyo, ana jukumu tofauti na anachofikiri au watu wanaomzunguka wanafikiri yuko ndani. Kwa hiyo, kumbuka kwamba Ayubu ana majaribu, lakini hayuko kwenye kesi.

2) Ayubu haimhusu Ayubu. Ni juu ya Mungu [7:48-9:31]

Jambo la pili, watu wengine wanaanza na kitabu hiki na wanasema ni Kitabu cha Ayubu. Na kwa hiyo, wao, kwa namna ya kueleweka, wanafikiri kwamba kitabu hicho kinamhusu Ayubu; kwamba kitabu hicho kinamhusu Ayubu. Sio. Kitabu kinamhusu Mungu. Ayubu ni mhusika mkuu. Ayubu ana jukumu muhimu, lakini kitabu kinamhusu Mungu zaidi kuliko Ayubu. Mwishoni mwa kitabu, haijalishi tunafikiri nini kuhusu Ayubu; ni muhimu tunafikiri nini juu ya Mungu. Kwa hiyo, tunapokikaribia kitabu, kumbuka tunatafuta kile ambacho kinatufundisha kuhusu Mungu, si kile ambacho kinatufundisha kuhusu Ayubu.

Hatupaswi kukikaribia kitabu tukifikiri Ayubu atasimama kama kielelezo, ama kielelezo cha kuteseka, kwa subira, kwa mwingiliano, au kwa chochote. Kazi si mfano wa kuigwa hapa. Ayubu anashikwa na kitu kikubwa kuliko yeye mwenyewe, na majibu yake wakati mwingine ni mazuri, wakati mwingine mabaya; wakati mwingine ni ngumu kusema. Lakini kitabu hiki hakipo ili Ayubu awe kielelezo kwetu. Ni kitabu cha hekima, na ni cha kutupa hekima, na hekima hatimaye inamhusu Mungu. Kwa hiyo hiyo ilikuwa nukta namba mbili; inamhusu Mungu zaidi kuliko Ayubu.

3) Ayubu hazungumzii haki ya Mungu; ni juu ya hekima ya Mungu [9:31-13:05]

Nambari ya tatu, mara nyingi tunasoma kitabu hicho tukifikiri kwamba kitatusaidia kuelewa jinsi haki ya Mungu inavyofanya kazi ulimwenguni. Kwamba ni kitabu kuhusu haki ya Mungu ambacho kinatafuta kutetea haki ya Mungu. Na tena, ningesema, hapana, sidhani kama inafanya. Hiyo sio kile inachofanya. Utaona kwamba mwisho, wakati Mungu ana neno lake, yeye si kutetea haki yake. Kamwe haelezei hali ambayo inafunuliwa katika suala la haki. Ikiwa unatazama kitu ili kupata kitu kutoka katika kitabu cha Ayubu ambacho kinakusaidia kuelewa haki ya Mungu, tena, utaondoka ukiwa umekata tamaa kwa sababu kitabu hakielezi au kutetea haki ya Mungu. Mashtaka ya

Ayubu dhidi ya Mungu yanahusu haki ya Mungu. Maswali yetu kuhusu mateso mara nyingi yanahusu haki ya Mungu, lakini Kitabu cha Ayubu hakitetei haki ya Mungu. Badala yake, inatetea hekima yake. Hiki ni kitabu cha hekima, si kitabu cha haki. Inatetea hekima ya Mungu kwa sababu ndiyo tunayoitegemea.

Ikiwa tunafikiri kwamba inatetea haki yake, basi sisi, katika kila upande tunajaribu kuhalalisha, kuthibitisha, kwa namna fulani kueleza, kutetea. Na kwa hayo yote, tungehitaji kuwa na habari zote. Haki haiwezi kutendeka bila taarifa zote mezani.

Tukisikia hukumu fulani na kesi maarufu mahakamani, haitusaidii kukaa na kuzungumza kuhusu iwapo tunafikiri haki ilitendeka au la ikiwa hatuna vielelezo vyote vya ushahidi mbele yetu. Hakimu ana ushahidi. Mahakama ina ushahidi, lakini mara chache huwa tunafanya hivyo. Na kwa hivyo, ni ngumu kuhitimisha kuwa haki ilitendeka au haikufanyika. Na kwa Mungu, hatuwezi kamwe kuwa na habari zote. Hatuko katika nafasi ya kujaribu kuzungumzia kama Mungu ni mwadilifu au la.

Kwa kweli, muundo huo wote una shida. Dakika ambayo tunasema Mungu ni mwenye haki, tumedokeza kwamba kuna jamii fulani ya nje inayoitwa haki, na Mungu anapatana nayo. Kitheolojia, Mungu halingani na chochote kwa sababu hilo lingependekeza hali ya dharura kwamba kwa namna fulani kuna kitu nje yake ambacho anapaswa kukifikia. Na hiyo si kweli kuhusu Mungu. Mungu si wa kubanana. Kwa hivyo, kusema Mungu ni mwenye haki kunaweza kumaanisha aina ya nje ya kiwango. Ni bora kusema kwamba haki inatoka kwa Mungu. Lakini tena, hatutawahi kujua jinsi vigezo hivyo vyote hufanya kazi. Kwa hiyo, katika suala hilo, kitabu hicho hakihusu haki. Inahusu hekima ya Mungu.

4) Ayubu haihusu mateso; ni kuhusu jinsi ya kufikiri juu ya Mungu wakati tunateseka [13:05-14:33]

Nambari ya nne, kitabu hicho hakikusudii kutufundisha jinsi ya kufikiria juu ya mateso. Mateso ni, na haijalishi tunapitia kiwango gani au tunayazingatia, ni ngumu. Tungependa kupata maelezo, lakini kitabu hiki hakijakusudiwa kutusaidia kujua jinsi ya kufikiria kuhusu kuteseka. Imekusudiwa kutusaidia kujua jinsi ya kumfikiria Mungu tunapoteseka. Hilo ndilo tunalohitaji kujua sana. Je, ninaitikiaje kwa Mungu? Je, tunamlaumu? Tunakua

na hasira naye? Je, tunampuuza? Je, tunamkimbia? Tunafanya nini? Je, tunafikirije juu ya Mungu wakati ulimwengu unaenda mrama? Wakati maisha yetu yanaposhuka tu, kila kitu kinakwenda kusini; tunamjibuje Mungu?

Baada ya yote, ni rahisi kufikiri: anapaswa kuwa na uwezo wa kurekebisha hili. Ni rahisi kufikiria pamoja na Ayubu na marafiki zake : je, tunastahili hili? Ikiwa sivyo, basi nini kinaendelea? Tena, kitabu hicho ni cha kutusaidia kuelewa jinsi ya kumfikiria Mungu tunapoteseka. Na hiyo inarudi kwenye hatua tuliyoieleza hapo awali kwamba inamhusu Mungu, si kuhusu Ayubu.

5) Kazi si ya kupata majibu; ni juu ya kumwamini Mungu [14:33-16:08]

Hoja namba tano, mara nyingi, tunasoma kitabu cha Ayubu ili kujaribu kupata majibu, majibu ambayo yanaweza kueleza mateso yetu wenyewe; majibu ambayo yanaweza kufafanua mateso tunayoona ulimwenguni. Kwa nini ulimwengu ni mahali pagumu sana? Na kwa hiyo, tunafikiri kwamba Kitabu cha Ayubu kinaweza kutupa majibu.

Tunatumaini hilo. Tungependa sana majibu. Na kwa hiyo, tunaenda kwenye Kitabu cha Ayubu, tukitafuta majibu. Hapo ndipo tatizo lipo kwa sababu kitabu kinahusu kuamini zaidi kuliko majibu. Huna haja ya kuamini ikiwa unajua majibu yote. Kuamini ni mwitikio wetu kwa Mungu wakati hatujui kinachoendelea. Wakati hatuwezi kujua mambo sisi wenyewe, kuamini ni jibu kwa ujinga wetu na kuchanganyikiwa kwetu. Hapo ndipo tunatakiwa kumgeukia Mungu. Kitabu cha Ayubu hakittoa majibu. Itatuita kuamini.

6) Ayubu si kuhusu kwa nini au jinsi ya kuteseka; ni juu ya haki yetu [16:08-17:24]

Hatimaye, nambari ya sita, kitabu kinahusu zaidi kile kinachofanya kuwa waadilifu kuliko kuhusu kwa nini tunateseka. Kumbuka swali ambalo limewekwa mezani katika sura ya kwanza linaulizwa Mungu: Je, Ayubu anamtumikia Mungu bure? Kwa kweli ni swali ambalo linauliza juu ya kile kinachochochea uadilifu wa Ayubu. Je, kweli uadilifu wake unastahimili majaribu? Baada ya yote, ikiwa Ayubu anatenda jinsi anavyofanya, unajua, mwenye haki, mnyoofu, akiepuka uovu, ikiwa anafanya hayo yote, kwa sababu tu

anatarajia kupata mafanikio na malipo kutoka kwayo, basi haitasimama wakati manufaa yote mazuri yataondolewa; hiyo inayoitwa haki itayeyuka tu kwa upepo.

Ujumbe wa Ayubu 17:24-19:12.

Kwa hivyo, hiki ni kitabu kuhusu haki. Haituelezi jinsi ya kuteseka. Inatupa changamoto kuwa waadilifu hata wakati tunateseka. Inatupa changamoto ya kuwa waadilifu kwa sababu haki ndiyo inayopaswa kuwa na tabia ya maisha yetu. Inatuita kuwa waaminifu kwa Mungu kwa sababu Mungu ni Mungu si kwa sababu yeye ni mkarimu. Mungu si mashine ya kuuza. Na kwa hivyo, swali hapa katika kitabu ni nini kinachowachochea watu kuwa waadilifu. Mateso ni njia rahisi ambayo haki inajaribiwa katika Kitabu cha Ayubu. Mateso yapo ili kugundua kama haki ya Ayubu ni ya kweli au la.

Kwa hiyo, tunapofikia mwisho wa kitabu, tusitarajie kujua kwa nini ninateseka?

Tunapaswa kutarajia kujua: je, mimi ni mwadilifu kweli? Je, mimi ni mwadilifu kwa sababu zinazofaa badala ya sababu zisizo sahihi? Je, haki yangu inastahimili mtihani wa mateso? Hivyo ndivyo kitabu kitakavyotusaidia kufahamu. Hicho ndicho kinachoendelea kwa Ayubu.

Mapitio: Alama Sita [19:12-21:10]

Kwa hiyo, ngoja nipitie nukta hizi sita. Ayubu ana majaribu, lakini hayuko kwenye kesi. Kitabu hiki kinamhusu Mungu zaidi kuliko Ayubu. Kitabu hicho kinazungumzia zaidi hekima ya Mungu kuliko haki yake. Kitabu hicho hakihusu jinsi ya kufikiria kuteseka bali jinsi ya kumfikiria Mungu tunapoteseka. Kitabu kinahusu uaminifu zaidi kuliko majibu. Na kitabu kinahusu zaidi kile kinachofanya uadilifu kuliko kwa nini tunateseka. Mambo haya sita yatatusaidia kuweka kando dhana potofu, dhana potofu, na matarajio ya uwongo ambayo tunaweza kuwa nayo katika Kitabu cha Ayubu. Maswali haya sita yatatusaidia kukazia fikira kile ambacho kitabu kinafanya hasa. Tutaweza kuona kwa uwazi zaidi jinsi inavyofanya mambo hayo. Matarajio ni muhimu. Tukiweka matarajio ya uwongo ya maisha, ya sisi kwa sisi, ya Mungu, ya ulimwengu; ikiwa tutaweka matarajio ya uwongo, basi tutakatishwa tamaa. Kwa hivyo, tunahitaji kufikiria jinsi Mungu

anavyofanya kazi kweli, na Kitabu cha Ayubu kinaweza kutusaidia kwa hilo. Kwa hiyo, hebu tuangalie katika kurasa zake pamoja ili kujaribu kuelewa ujumbe wa kitabu hicho.

Huyu ni Dk. John Walton na mafundisho yake juu ya kitabu cha Ayubu. Hiki ni kipindi cha 1: Matatizo ya Ufafanuzi na Mawazo ya Uongo kuhusu Kitabu. [21:10]